

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY

a 10. évfolyam számára

2023-2024. TANÉV

2. FORDULÓ

2024. február 8.

14.00 -16.00 óra

***Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le!
Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!***

***A versenyző neve:
A versenyző iskolája:***

Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

A feladatsorban szereplő források hivatkozásai az értékelési útmutatóban található!

Maximum: 100 pont

Elért pontszám:

3. feladat

7 pont/...

Oldja meg a feladatokat!

a) **Írja a vonalra** annak a kereskedő szövetségnek a nevét, amely a Balti-tenger térségében kereskedett?

b) **Húzza alá** annak a hajótípusnak a nevét, amit a XII. században használtak kereskedésre a Balti-tengeren!
gálya, kogge, sárkányhajó

c) **Húzza alá** annak a városnak a nevét, amely a legészakibb kereskedelmi partnere volt a szövetségnek!
Bréma, Lübeck, Novgorod, Brügge

d)-g) **Húzza alá** azoknak a nyersanyagoknak a nevét, amelyeket az északi és keleti vidékekről szállítottak nyugatra!
kátrány, ólom, viasz, kőolaj, prém, hering, barnaszén, borostyán

4. feladat

12 pont/...

Húzza át azt az elemet, amelyik nem illik a sorba! **Indokolja választását!**

a)-b) Imre, Gellért, Orseolo Péter _____

c)-d) „vasárnap mindenki menjen templomba...”; „Ha valamely szabad ember tíz dénár értékűt lop, akasszák fel.”;
„Ha valakinek az Isten tízet adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek.” _____

e)-f) Győr, Veszprém, Esztergom (XI. század – egyházi hierarcia) _____

g)-h) Könyves Kálmán, Zágráb, I. (Szent) László _____

i)-j) bányabér, füstpénz, kapuadó _____

k)-l) janicsár, defterdár, szpáhi _____

5. feladat

6 pont/...

Egészítse ki a hiányos szöveget!

a) „ _____-ban/-ben (évszám) b) _____(név) szultán elfoglalta
Konstantinápolyt. Szerbia török kézre került. c) _____-ban/-ben(évszám) a
török sereg d) _____-t (történelmi helyszín) vette ostrom alá.

A várat hétezer emberével Szilágyi Mihály védte. e) _____(név) bandériuma
és a(z) f) _____(tájegység / földrajzi név) nemessége a vár felmentésére indult.

A vár megvédése óriási jelentőségű volt, hiszen a vár török kézre kerülése védhetetlenné tette volna a déli határvonalat.”

Tankönyvi szöveg

6. feladat

1 pont/...

Ki adatta ki ezt az értékálló aranyforintot a XV. században? _____

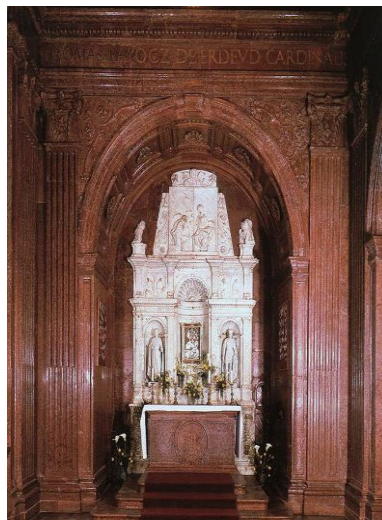
Körmöci aranyforintok

7. feladat

6 pont/...

Oldja meg a feladatokat!

a) Melyik művészeti irányzathoz tartoznak az alábbi alkotások? _____

b) Nevezze meg a 2. műalkotást, amely hazánkban található! _____

c) - f) Húzza át azokat a stílusjegyeket, amelyek nem az ábrázolt művészeti stílusra jellemzőek! A helyes megoldásért/áthúzásért 0,5 pont adható.

csúcsív, rózsablak, harmónia, természetes emberábrázolás, csigavonal, vastag falak, kupola, tömzsi tornyok, támpillér, arányosság, szimmetria, monumentalitás, lőrészerű ablak

8. feladat

3 pont/...

a)-c) **Miért** neveztek tőkés mintaállamnak Hollandiát? Karikázza be a helyesnek tartott állítás betűjelét!

- A) Kivívták függetlenségüket Spanyolországgal szemben.
- B) Belterjes gazdálkodásra tértek át, és bérmunkát alkalmaztak.
- C) Termőföldeket hódítottak el a tengertől a gátépítésekkel.
- D) A céhek szerepét átvették a manufaktúrák.
- E) 1602-ben Amszterdamban megalakult az árutőzsde.

9. feladat

7 pont/...

Oldja meg a feladatokat!

a) **Írja** a hajó típusát a vonalra! _____

b) **Ki** indult ilyen típusú hajóval 1492-ben India felfedezésére? _____

c)-e) **Nevezzen meg** három jellemzőt, amely biztonságosabbá tette az új típusú hajóval való tengeri utat!

---

f) - g) **Húzza alá** a felfedezés gazdasági következményeit!

A levantei kereskedelem hanyatlásnak indult.

Az őslakók a behurcolt betegségek miatt tömegesen haltak meg.

Kibontakozott a világkereskedelem.

10. feladat

4 pont/...

Írja a meghatározásnál látható vonalra a történelmi fogalmat az alábbiakból!

részvénytársaság, kapitalizmus, szabad verseny, céh, vilajet, szandzsák, tőzsde, beglerbég, peregrináció, hugenották, szekularizáció

a) Értékpapírok és áruk adásvételére szolgáló intézmény , illetve annak épülete. Az üzletkötés célja lehet az áru tényleges birtokbavétele vagy árfolyamkülönbség nyereségként való realizálása. _____

b) A hazai diákok külföldi egyetemeken való teljes vagy részbeni képzése a 20. század elejéig bevett képzési mód volt, s egyben a magyar kultúra alkotóeleme. Jelentősége szinte felbecsülhetetlen volt, különösen abban az időszakban, amikor Erdély elszakadt a Magyar Királyságtól. Ebben a helyzetben, amikor az ország az európai fejlődés peremére került a(z) _____ az Európához tartozás egyik letéteményese lett és maradt egészen a 20. századig.

c) Francia kálvinisták. _____

d) Az Oszmán Birodalom nagyobb területi egységeinek, tartományainak megnevezése. _____

11. feladat

5 pont/...

Igaz vagy **hamis** az állítás? *Írja a megfelelő oszlopba az X-et!*

Állítás	Igaz	Hamis
a) Az 1606-ban megkötött bécsi béke a köznemesek megerősödését hozta a katolikus elittel szemben, de nem biztosította a nádor választását és a szabad vallásgyakorlatot.		
b) Bár ellenállni gyakran dicsőségesebb, mint kiegyezni, a 17. sz. kompromisszumai alapvető szerepet játszottak a Magyar Királyság fennmaradásában és a monarchián belüli különútjának garantálásában.		
c) Zrínyi Péter, Nádasdy Ferenc, II. Rákóczi Ferenc, Frangepán Kristóf a rendi kiváltságok és a szabad királyválasztás garantálásáért készek lettek volna elismerni a szultán fennhatóságát.		
d) Thököly Imre 1682 nyarán egy újabb országrészt vont ellenőrzése alá, így az ország 1685-ig négy részre szakadt. Ez történelmünk kora újkori szakaszának egyik mélypontja.		
e) I. József koronázása (1687) előtt a magyar rendek lemondtak az Aranybulla ellenállási záradékáról, ezzel Magyarország Csehországhoz hasonlóan a Habsburgok örökös tartományává vált.		

12. feladat

9 pont/...

Oldja meg a feladatokat!

a)-c) **Karikázza be** annak az állításnak vagy forrásnak a betűjelét, amely a reformáció kibontakozásához vezetett!

A) „Továbbá, ha megveszik a bűnbocsánatot, illetőleg a bűnbocsánatot hirdető levelet, akár a jövő bűnökért sincs szükség a bűnbánatra, magába szállásra vagy bűneink fölötti fájdalomra.” (*Tetzel tételeiből, 1517*)

B) Az II Gesù templom megépítése.

C) Nem Bakócz Tamás esztergomi érseket választották, hanem Giovanni di Lorenzo de' Medici bíborost, aki X. Leó néven foglalta el a pápai trónt.

D) [...] ha a pápa a Szent Péter székesegyház felépítéséhez szükséges nyomorult pénzért számtalan lelket vált ki a tisztítóüzből, akkor miért nem üríti ki a tisztítóüzet a szentséges szeretetre és a lelkek iszonyú gyötrődésére tekintettel, ami mindennél igazságosabb indok lenne.” (*részlet Luther 95 pontjából*)

E) Az ember egyedül Isten kegyelméből, a hit által üdvözülhet (sola fide).

F) Luxemburgi Zsigmond a konstanzi zsinaton a három pápa helyett elismertette az általa támogatott egyházfőt, V. Mártont (Oddo Colonna / Ottone Collona bíborost).

d) **Húzza alá** azt az elemet, amely nem közös az evangélikus és a református vallás hitéletében!

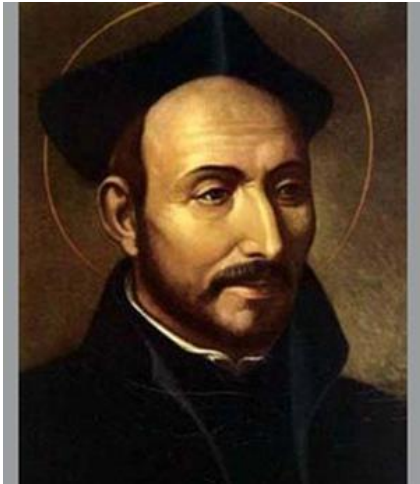
anyanyelvű igehirdetés, két szentség elfogadása, predesztináció, a szerzetesrendek feloszlatása, egyházi hierarchia tagadása

e) **Kinek** a találmánya segítette, hogy a reformáció tanai gyorsan elterjedjenek? _____

f) **Melyik** várost nevezték kálvinista Rómának Magyarországon? _____

g) **Ki** volt a magyar református egyház legfőbb szervezője (Tolnán, Sárovaron tanult, Szegedi Kis István hatására tért a kálvini hitre)? _____

h) **Miről** nevezetes a képen látható történelmi személy?

---

i) **Karikázza be** annak a műalkotásnak a sorszámát, amely a katolikus megújuláshoz / ellenreformációhoz kapcsolódik!

1.

2.

3.

13. feladat

3 pont/...

Oldja meg a feladatot!

Az erdélyi fejedelmválasztást követően az ahdnamé (szerződéslevél vagy hitlevél) mellett megérkeztek a Portáról a szimbolikus felségjelvények is. **Húzza át** azokat a felségjelvényeket, amelyek nem tartoztak ezek közé!
0,5 pont a helyes megoldásokért.

zászló, korona, kehely, kard, süveg, lándzsa, jogar, díszruha, fejedelmi címer, feldíszített ló, oltárterítő

14. feladat

3 pont/...

Oldja meg a feladatot a következő oldalon! A megfelelő helyre írja be az adott történelmi helyszínt!

- Írja be** a térképre a II. Rákóczi Ferencet vezérlő fejedelemmé kimondó országgyűlés helyszínének nevét!
- Írja be** a térképre (a Rákóczi-szabadságharc idején) a Habsburgok trónfosztását kimondó országgyűlés helyszínének nevét!
- Írja be** a térképre a Rákóczi-szabadságharcot lezáró békekötés helyszínének a nevét!

15. feladat

15 pont/...

Oldja meg a feladatokat!

Töltse ki a táblázatot!

AZ ÉSZAK – AMERIKAI ŐSLAKOSSÁG KULTURÁLIS CSOPORTJAI

Régió	Ismertebb népek (Egy nép beírása)	Életmód (legalább egy elem rögzítése)
A sarkvidéki terület	a)	b)
Nagy-síkság	c)	d)

Sorolja be az alábbi gyarmatok betűjelét a megfelelő táblázatba!

e) Georgia   f) New York   g) Connecticut   h) Dél-Virginia   i) New Jersey

Régió	A gyarmatok
Új-Anglia	
A középső gyarmatok	
Dél	

- j) **Melyik** régióra jellemző a dohány, a rizs, a gyapot termesztése? _____
- k) **Ki** fogalmazta meg az amerikai Függetlenségi Nyilatkozatot? _____
- l) **Melyik** testületé volt a törvényhozó hatalom? _____
- m) **Miért** két-két szenátort küldött minden állam a Szenátusba? _____
- n) **Miért** határozták meg a hivatalviselés időtartamát az alkotmányban (a képviselők két, az elnökök négy, a szenátorok hat évig töltötték be a hivatalukat)? _____
- o) **Ki** mondta az alábbiakat? _____

„a szabadság nem meggyengít, hanem megerősít egy népet, a demokrácia hatékony és igazságos kormányforma; és van olyan hős, aki önkéntesen lemond a hatalomról, és visszavonulva megőrzi nagyságát.”

